

ATS 11: 1 KYRKOMÅLNINGAR I UPPLAND FRÅN MEDELTIDENS SLUT. 29

en kort bibelkonkordans till tjänst för predikanter, som författats af Bonaventura, hvilken ock genom ytterligare missförstånd stundom i äldre kataloger får gälla såsom upphofsman äfven till *vår* Biblia pauperum. En föga grundad mening tror sig i Ansgarius finna rätte mannen; ehuru Lessing i en liten intressant uppsats i *Zur Geschichte und Litteratur* påpekat, att denna uppgift blott beror på en missuppfattning af ett yttrande uti Cl. Örnhielms *Historia ecclesiastica*, så vilja dock t. ex. Laib och Schwarz i sin ofvan citerade inledning icke rätt släppa denna mening, utan anföra som stöd därför, att i Bremen, där ju Ansgarius var biskop, i domkyrkans korsgång finnas ett par reliefer, — rester af en hel serie — i hvilka den typologiska sammanställningen (Bebådelsen — Eva med ormen, Gideon — Kristi dop, Röda hafvet — Spejarne) alldeles sammanfaller med Biblia pauperums schema.

Lämnande Angarius-teorien åt dess värde, vända vi oss till den vida viktigare frågan om Biblia pauperums förhållande till den bildande konsten, en fråga, som Lessing berörde i den nämnda uppsatsen, hvilken bär titeln *Ehemalige Fenstergemälde im Kloster Hirschau*. Dessa fönstermålningar blefvo förstörda 1695, men en beskrifning af dem fanns kvar, och vid en jämförelse mellan denna och det Wolfenbüttelska trätafletrycket af Biblia pauperum visade sig en så slående öfverensstämmelse mellan målningarne och träsnitten i antal, text, anordning, att man måste komma till den slutsatsen, att den ena cykeln nödvändigt varit förebild till den andra. Ehuru nu fönstren blifvit utförda först 1491 eller 1513, sökte Lessing dock bevisa, att de varit originalet till trycket och icke tvärtom, ett påstående, som naturligtvis efter framdragandet af de gamla handskrifterna blir än mera ohållbart.

Uti inledningen till facsimil-editionen af Constanzhandskriften uppställa däremot utgifvarne Laib och Schwarz den satsen, att Biblia pauperum från början varit afsedd